

ABD'DEKİ BUFFALO SALDIRISI VE BEYAZ ÜSTÜNLÜKÇÜLÜK

M. ENES ARSLAN

GİRİŞ

Amerika Birleşik Devletleri'nde ağır silahlı bir kişi 14 Mayıs Cumartesi günü bir süpermarkete girerek 13 kişiyi vurmuştur. Tüm ülkenin gündemine oturan bu olayı öne çıkaran husus ise ideolojik bir arka plana dayanması, bir terör eylemi olmasıdır. Adı Payton Gendron olan saldırgan, beyaz üstünlükçü ideoloji ile siyahların büyük

çoğunlukta bulunduğu New York'un Buffalo bölgesini özellikle seçmiş, öldürdüğü 10 kişinin 9'unun siyahi olmasını bilinçli bir şekilde tercih etmiştir. Gendron, saldırıyı planlamış, iki gün önce online olarak yayımladığı 180 sayfalık manifestosunda fikrinsel dönüşümünü, saldırı planının detaylarını, ideolojik motivasyonunu, saldırıda kullanacağı silah, zırh, bıçak, kask gibi birçok materyalin detaylı analizini onlarca sayfaya yayılan bir şekil-

Büyük ikame teorisine göre, yozlaşmış elitler olan Yahudiler ve Demokratlar, "Üçüncü Dünya" ülkelerinden sağladıkları, siyahiler, Müslümanlar ve diğerleri olmak üzere yoğun göçle gelen insanları ABD'deki esas Amerikalıların yerine ikame etmeye çalışmaktadır.

de ve görselleriyle birlikte not düşmüştür. Saldırısı etkili kılan unsurlardan birisi de saldırının online yayın platformu Twitch üzerinden canlı olarak yayımlanmasıdır. Gendron, saldırı manifestosunda da belirttiği üzere saldırısının tetikleyici bir etkiye sahip olmasını istemiştir. Bu çalışma 18 yaşındaki saldırganın ideolojik arka planına odaklanarak nasıl bir motivasyonla bir terör saldırısı gerçekleştirdiğini anlamaya çalışmakta, bunu yaparken de saldırganın manifestosunu analiz etmektedir. Bu bağlamda çalışma önce ideolojik arkaplan olarak beyaz üstünlükçülükten bahsetmekte, ardından saldırıyı kısaca aktarmakta ve son olarak Gendron'ın manifestosunu analiz etmektedir.

BUFFALO SALDIRISININ İDEOLOJİK ARKA PLANI: BEYAZ ÜSTÜNLÜKÇÜLÜK

Kimi zaman beyaz Hristiyan milliyetçiliği olarak da adlandırılan beyaz üstünlükçülüğü (white supremacy), genel itibarıyla tanımlaması zor bir kavram olmakla birlikte "özgürlük-emir-şiddet" üçlüsünün ortaklaştığı bir ideolojidir. Buna göre özgürlük, sadece beyazlara ait bir değer olarak düşünülürken emir, "diğerleri"ne

empoze edilmesi gerekenlere, şiddet ise bu düzenin kurulması için gereken araca işaret etmektedir. Öte yandan son yıllarda "büyük ikame teorisi" (great replacement theory) olarak bilinen komplo teorisi, aşırı sağ gruplar arasında giderek yaygınlık kazanmaktadır. Büyük ikame teorisine göre, yozlaşmış elitler olan Yahudiler ve Demokratlar, "Üçüncü Dünya" ülkelerinden sağladıkları, siyahiler, Müslümanlar ve diğerleri olmak üzere yoğun göçle gelen insanları ABD'deki esas Amerikalıların yerine ikame etmeye çalışmaktadır. Bu teoriye inanan insanlar doğum oranlarına ve nüfus istatistiklerine bakarak çıkarımlarda bulunmakta, gidişatı değiştirmek için beyazların doğum oranlarını artırmaları gerektiğine inanmaktadırlar. Aynı kişiler göçü kötülemekte, göç ile "yurt"a gelen kişileri "istilacı" (invader) olarak tanımlamaktadır.¹

ABD merkezli olarak beyaz üstünlükçülüğünde öne çıkan diğer bir nokta ise din vurgusunun oldukça güçlü olmasıdır. Buna göre esas Amerikalı olmakla Hristiyan olmak arasında güçlü bir bağ bulunmaktadır. Mart 2022'de yapılan bir araştırmaya göre tüm beyaz ABD'lilerin %28'i, muhafazakâr olanların ise %50'si "gerçek Amerikalı

¹ Samuel L. Perry ve Philip S. Gorski, "With the Buffalo massacre, white Christian nationalism strikes again", *The Washington Post*, 20 Mayıs 2022.

olabilmek için Hristiyan olmanın oldukça önemli" olduğunu ifade etmiştir.² Birçok Amerikalı için Hristiyanlık etnik kültür ve kimlikten ziyade bir tür ruhani inanç sistemi olarak algılanmaktadır. Bu durum Avrupa'dan göçmüş olan atalarının ortak bir zeminde var olduğu inancını geliştirmektedir. Aksi takdirde beyaz olmak birleştirici bir unsur olmaktan çıkabilir, etnik temelde bir milliyetçilik benimsenebilirdi. Gendron, manifestosunda da aynı durumu işaret etmekte, Hristiyanlık inancını tam olarak kabul etmese de Hristiyanlığın sahip olduğu birçok değeri benimsediğini ifade etmektedir.

Associated Press-NORC Center for Public Affairs Research araştırmasına göre ABD'deki her 3 kişiden 1'i seçimleri etkilemek için ABD doğumlu Amerikalıların göçmenlerle yer değiştirilmeye çalışıldığına inanmaktadır.³ Bayrak ve Haç (The Flag and the Cross) adlı kitapta beyaz Hristiyan milliyetçiliğinin 3 temele dayandığı iddia edilmektedir. Kitaba göre Kutsal Üçlü olarak adlandırılan bu yapı, ABD'nin Hristiyan milleti tarafından kurulduğu, kurucuların geleneksel Hristiyanlar olduğu ve kurucu metinlerin

İncil temelli olduğu inançları üzerine inşa edilmiştir. Kutsal Üçlü'ye dayanarak Tanrı'nın ABD'ye verdiği zenginlik ve güç, dolayısıyla kutsal misyon bugün beyaz olmayanlar, Hristiyan olmayanlar ve ABD topraklarında doğmamış olanlar tarafından tehdit edilmektedir.⁴

Dolayısıyla Beyaz üstünlükçülüğe dayanan ve büyük ikame teorisiyle desteklenen ideolojiye göre, ABD beyazlara ait olup bu güç ve zenginlik Tanrı tarafından üstün olan beyazlara bahşedilmiş bir değerdir. Bugün bu zenginliği tehdit eden iki durum, beyazların düşük doğum oranları ve dışarıdan gelen göçlerin nüfus dengesini hızlı bir şekilde değiştiriyor olmasıdır. Bu görüşler Buffalo saldırganı Gendron tarafından da paylaşılmış, manifestoda açıkça dile getirilmiştir.

BUFFALO SALDIRISI

14 Mayıs 2022 Cumartesi günü 18 yaşında beyaz bir Amerikalı, New York sınırları içerisindeki Buffalo'da bir markete girerek 10 kişiyi öldürmüş, 3 kişiyi yaralamıştır. Saldırıda öldürülen kişilerin hemen hepsi siyahlardan oluşurken, saldırının gerçekleştiği bölgenin çok yüksek oranda siyahların yaşa-

Beyaz üstünlükçülüğe dayanan ve büyük ikame teorisiyle desteklenen ideolojiye göre, ABD beyazlara ait olup bu güç ve zenginlik Tanrı tarafından üstün olan beyazlara bahşedilmiş bir değerdir. Bugün bu zenginliği tehdit eden iki durum, beyazların düşük doğum oranları ve dışarıdan gelen göçlerin nüfus dengesini hızlı bir şekilde değiştiriyor olmasıdır.

² Perry ve Gorski.

³ Anita Snow, "1 in 3 fears immigrants influence US elections: AP-NORC poll", *AP News*, 10 Mayıs 2022.

⁴ Perry ve Gorski, "With the Buffalo massacre, white Christian nationalism strikes again".

Görselde Gendron, giydiği askeri kıyafetle ve sağ alt köşede silahıyla birlikte görünmektedir.

diği bölge olması da saldırganın temel amacı açısından önem arz etmektedir. Adı Payton Gendron olan saldırgan, askeri kıyafetler giymiş, 320 kilometre yol kat ederek Buffalo'ya gelmiş, saldırısını başındaki kamerayla canlı yayımlamıştır. Olayın ardından online canlı yayın platformu olan Twitch, iki dakika içerisinde müdahale edildiğine ve canlı yayının sonlandırıldığına dair açıklamada bulunmuştur.⁵ Aşağıdaki görsel canlı yayından bir kareyi göstermektedir.⁶ New York eyaleti içerisinde yasal çerçeve açısından izni bulunan en güçlü silah olarak bilinen Bushmaster XM-15⁷ kullanan Gendron, marketin dışında 3 kişiyi, içinde 10 kişiyi vurmuştur. Market içindeki diğer çalışan ve müşteriler marketin arka kısmında bulunan bölmelerde kendilerini

koruyabilmişlerdir. Gendron dışarı çıktığında polis tarafından yakalanmıştır. Gendron'ın saldırı esnasında silahını beyaz bir müşteriye de doğrulttuğu ancak özür dilediği ve ateş etmediği rapor edilmiştir.⁸

Öte yandan Gendron'ın saldırısı, 2022 yılı içerisinde ABD'de gerçekleştirilen 198. kitlesel saldırı olarak kayıtlara geçmiştir. Kitlesel saldırıyı 4 ya da daha fazla kişinin vurulması olarak tanımlayan Gun Violence Archive verilerine göre yılın ilk 19 haftasında gerçekleştirilen saldırılar, ABD'de haftalık ortalama 10 saldırı olduğuna işaret etmektedir. Aynı verilere göre 2021 yılı toplamda 693, 2020 yılı 611 ve 2019 yılı 417 saldırıyla sona ermiştir.⁹ Diğer taraftan ABD'deki nefret suçları 2020 yılında son 12 yılın en yüksek seviyesine ulaşmış,

⁵ Carolyn Thompson ve Michael Balsamo, "Buffalo shooter targeted Black neighborhood, officials say", *AP News*, 16 Mayıs 2022.

⁶ Anadolu Images, 15 Mayıs 2022.

⁷ Michael Daly, "After Buffalo, How Many More Mass Murderers Will Use The Bushmaster XM-15 Assault Rifle?", *Daily Beast*, 16 Mayıs 2022.

⁸ Thompson ve Balsamo, "Buffalo shooter targeted Black neighborhood, officials say".

⁹ Saeed Ahmed, "198 mass shootings in 2022 already, including the Buffalo, New York, attack", *NPR*, 15 Mayıs 2022.

daha çok Asya ve Afrika kökenli insanları hedef almıştır.¹⁰ Bu veriler de ABD'deki kitlesel saldırıların son iki yıl içerisinde önemli ölçüde arttığını göstermektedir.

Soğukkanlı bir şekilde 13 kişiyi ağır silahla vuran Gendron'ı bu saldırıya yönlendiren düşünceleriye saldırıdan birkaç gün önce yayımladığı 180 sayfalık manifestosunda detaylı bir şekilde işlenmiştir.

GENDRON'IN MANİFESTOSU

Gendron, saldırıdan iki gün önce, 12 Mayıs Perşembe günü Google Dokümanlar'a bir manifesto yüklemiş, daha sonra da bu belgeyi güncellememiştir.¹¹ Bu açıdan Gendron'ın son görüşlerini bu manifestodan okumak mümkündür. Öte yandan Gendron'ın online olarak tuttuğu 673 sayfalık bir günlüğünün de bulunduğu bildirilmektedir.¹² 18 yaşındaki Gendron'ın özellikle Covid-19 salgını sürecinde online platformlarda radikalleşme yaşadığı kaydedilirken, Gendron'a göre kendisi oyunlar, filmler ve müzikler gibi online içerikler aracılığıyla radikalleşmemiştir. Gendron'ın, manifestosunu oluştururken Christchurch saldırısını Brenton Tarrant'ın manifestosundan ve diğer saldırganların manifestolarından kopyala yapıştır şeklinde paragraflar aldığı, manifestosunun yaklaşık üçte birini bu şekilde oluşturduğu tespit edilmiştir.¹³ Dolayısıyla Gendron'ın oluşturduğu manifestonun içerik açısından önemli ölçüde örnek aldığı figürlerin bir taklidi olduğu söylenebilir. Ayrıca manifestonun içerisinde online platformlarda paylaşılmış birçok aşırı sağcı görüşlerle oluşturulmuş görseller bu-

lanmaktadır. Bu da online radikalleşmenin saldırının gerçekleşmesi sürecindeki etkisine dair fikir vermektedir.

Gendron'ın 180 sayfalık manifestosu, büyük ikame teorisinin etkisiyle başlamaktadır. Gendron, manifestonun girişinde beyazların doğum oranlarının düşük oluşundan şikâyet etmektedir. Manifestonun ilk cümlesi, tüm yazılanlardan çıkarılacak tek bir şey olsa o şeyin beyazların doğum oranının değişmesi gerektiği şeklindedir.

"Eğer bu yazılardan çıkarmanızı istediğim tek bir şey olsaydı bu, beyazların doğum oranının değişmesi gerektiği olurdu. Beyaz nüfus hergün sayısal olarak azalmaya devam ediyor. Bir nüfusu sürdürmek için insanlar, doğurganlık seviyesini ikame edecek orana, Batı dünyasında her bir kadın için ortalama 2,06 civarında olan bir doğum oranına erişmelidir."¹⁴

Gendron, beyazların daha fazla çocuk yapmaktan imtina ettiklerinden şikâyet ettikten sonra konuyu göçe getirmektedir. Gendron'a göre büyük ikameyi gerçekleştirmeye çalışanlar göç ve göç edenlerin yüksek doğum oranları sayesinde hızlı bir şekilde nüfus yapısını değiştirmektedir. Gendron bu durumu "istila" olarak tanımlamaktadır. Öte yandan Gendron'ın altını çizdiği bir nokta, göçün yasal yolla gerçekleşmesi, karar alıcıların bu işten sorumlu tutulmasını beraberinde getirmektedir. Gendron'a göre bu, Yahudiler ve Demokratların da sorumlu olduğu etnik ve kültürel bir ikame, bir beyaz soykırımıdır.

¹⁰ "Buffalo shooting: Ten dead in racially motivated attack at New York state store", *BBC News*, 15 Mayıs 2022.

¹¹ Ben Collins, "Buffalo shooting suspect: Alleged manifesto cited 'Great Replacement' theory", *NBC News*, 14 Mayıs 2022.

¹² Dan Frosch vd., "Buffalo Shooter's 673-Page Diary Reveals Descent Into Racist Extremism", *WSJ*, 17 Mayıs 2022.

¹³ Daniel Telvock, "Racist screed linked to Buffalo mass shooter 'plagiarized' portions from Christchurch mosque shooter, expert says", *News 4*, 16 Mayıs 2022.

¹⁴ Payton Gendron, "Manifesto", 2022, s.1.

Polis olayın ardından güvenlik önlemi aldı.

"Kitleysel göç ve (beyazlara göre) daha yüksek doğum oranına sahip olan göçmenler nüfus içerisinde artmaktadır. Tarihte hiçbir zaman görülmemiş bir istilayı tecrübe ediyoruz. Yasal yollarla milyonlarca insan sınırlarımızı geçmektedir... Bu etnik ikamedir. Bu kültürel ikamedir. Bu beyaz soykırımıdır."¹⁵

"Hakkımda" başlıklı bir bölüm yazan ve burada kendisine dair bilgiler veren Gendron, manifestosunu yazdığı zamanda 18 yaşını doldurmuş olduğunu belirterek iradesinin farkında olduğunu göstermektedir. Kuzeybatı Avrupa ve İtalya kökenli ebeveynin çocuğu olarak etnik bir beyaz olduğunu yazan Gendron, dert ettiği daha büyük sorunlar olduğu için kariyeri yolunda yürümekten vazgeçtiğini, basit bir beyaz olarak kendi insanına, kültürüne ve ırkına hizmet etmek istediğini belirtmektedir.

Manifestonun "Sorular ve Cevaplar" bölümünde saldırıyı neden gerçekleştirdiğini,

tam olarak ne istediğini, kimi temsil ettiğini, politik bir grubun veya hareketin bir parçası olup olmadığını, saldırıyı destekleyen veya saldırı emrini veren bir grubu olup olmadığını, güncel inançlarını nereden edindiğini, saldırıyı şöhret için mi gerçekleştirdiğini, saldırıyı düzenlemesinin ani bir şekilde mi geliştiğini yoksa sürece mi yayıldığını, ateşli silahı neden tercih ettiğini, saldırı bölgesini neden seçtiğini, düzenleyeceği saldırının bir terörist saldırı olup olmadığını, siyahlardan ve beyaz olmayanlardan nefret edip etmediğini ve benzeri birçok soruyu kendi görüşü çerçevesinde cevaplamıştır.

Manifestoda Gendron kendisini bir Hristiyan olarak tanımlamadığını, bununla birlikte Hristiyanlıkta olan birçok değeri benimsediğini ifade etmiştir.

"Hristiyan mısın?"

Hayır. Tanrıdan inançlı bir şekilde kuruluş talep etmiyorum ya da O'na günah-

¹⁵ Gendron, s.1-2.

larım için yalvarmıyorum. Ölümünden sonra hayat olduğuna inanmıyorum. Fakat Hristiyanlığa ait birçok değeri benimsiyorum."¹⁶

İrkla bağlantılı birkaç soruyu açıkça soran ve cevap veren Gendron, kendisini faşist, beyaz üstünlükçü, ırkçı, toleranssız, Yahudi düşmanı ve neo-Nazi destekçisi olarak tanımlamaktadır. Soru ve Cevaplar kısmında bu hususa değinen Gendron, sorulara cevap verirken sade ve net bir dil kullanmıştır.

"Faşist misin?

Evet, ikamecilere karşı beyazları birleştirecek tek politik ideoloji faşizmdir.

Beyaz Üstünlükçü müsün?

Evet, her şeyden öte bugün yaşadığımız dünyadan ırklar sorumluysa, kendimi bir beyaz üstünlükçü olarak tanımlarım. Beyaz ırkın diğer tüm ırklardan beyin açısından daha üstün olduğuna inanıyorum.

İrkçı mısın?

Evet, ırkçuyım çünkü ırklar arasında yetenekler açısından farklar olduğuna inanıyorum.

Toleranssız mısın?

Kesinlikle. Ölen bir milletin son erdemleri tolerans ve kayıtsızlıktır. Ben bunların hiçbirisini istemiyorum.

Yahudi düşmanı mısın?

EVET!! Tüm YAHUDİLERİN CEHENNEME gitmesini umuyorum! İblisten gel-

diğiniz yer olan cehenneme geri dönün! Fakat gerçekte, kendi insanlarını ve inançlarını yaymayan bir Yahudi benim için endişe verici değildir. Şunu net bir şekilde ifade etmek gerekir ki internet nedeniyle bu imkânsızdır.

Neo-Nazi misin?

Neo-Nazizmi destekliyorum fakat hiçbir neo-Nazi grubun üyesi değilim. Bunun beni ne yaptığına siz karar verin."¹⁷

ABD'de kendisinin de eski bir göçmen grubun parçası olduğunu kabul eden Gendron, geçmişte olanları olmuş kabul ederek artık ABD'nin beyazlara ait olduğunu, beyazları ABD'den çıkarmanın mümkün olmadığını, beyazların ABD topraklarında derin kökler saldıklarını, aynı durumun Avrupa dışındaki beyaz ülkeler için de geçerli olduğunu ifade etmektedir.¹⁸

Manifestoda Gendron, radikalleşme sürecinden de bahsetmekte, kendisini en fazla etkileyen kişiyi Christchurch saldırısını gerçekleştiren Tarrant olarak belirtmektedir.

"Seni en çok radikalleştiren belirli bir kişi var mı?

Evet ve onun ismi Brenton Harrison Tarrant. Burada gördüğümüz her şey Brenton'un canlı yayınıyla başlamıştır. Brenton, beyaz topraklardaki yabancılar ve göçle ilgili sorunlara dair gerçek araştırmamı başlatmıştır. Onun canlı yayını olmaksızın Batı'nın karşı karşıya olduğu gerçek sorunlara dair hiçbir fikrim olmazdı."¹⁹

¹⁶ Gendron, s.7.

¹⁷ Gendron, s.7.

¹⁸ Gendron, s.8.

¹⁹ Gendron, s.8.

Bilgisayar oyunları, filmler, müzikler gibi ortamların kendisini radikalleştirmedeğini, kendisini radikalleştiren şeyin "gerçekler" olduğunu belirten Gendron, 12 yaşında tam bir komünist olduğunu, bu bilginin eski okulundaki kişilerle kurulacak temasla teyit edilebileceğini, 15 yaşından sonra ise politik olarak sağa kaydığını nihayetinde bir popülist olarak anılmayı tercih edeceğini söylemiştir. Gendron, ayrıca ailesinde de hiçbir zaman politikaya dair tartışmaların olmadığını eklemiştir.

Manifestonun onlarca sayfası siyahlar, Yahudiler ve Doğu Asyalılara dair görüşler, istatistikler, gazete kupürleri, capsler gibi birçok veriden oluşmaktadır. Bu bölümde kullanılan veriler incelendiğinde Gendron'ın komplo teorisi sayılacak birçok varsayımdan hareketle oluşturulmuş bir komplo teorileri dünyasına inandığı söylenebilir. Gendron'ın siyahlar, Yahudiler ve Doğu Asyalılara dair aktarımlarından nihai olarak vardığı sonuç yine büyük ikame teorisi olmakta, ırksal özellikleri itibarıyla beyazlardan daha aşağıda olan tüm bu gruplarla ABD'deki "iş birlikçi" demokratların ittifakı neticesinde ABD beyazlardan arındırılmak istenmektedir. Mani-

festodan alınmış aşağıdaki görselde Yahudiler, genelde bir hakaret ifadesi olarak kullanılan Yahudi olmayanlar anlamına gelen Goyimlere, televizyon, dergi, radyo, medya ve müzik aracılığıyla zorla siyahları empoze etmektedir. Bu ve benzeri birçok görsel Gendron'ın bakış açısını ortaya koyması açısından önem arz etmektedir.

Aşağıdaki görselde ise 1899 yılında Fransız sanatçıların geleceğin nasıl olacağına dair yaptıkları tahminler üzerine geliştirdikleri resimler, siyahi insanların, göçmenlerin ve evsizlerin yoğun oldukları diğer görsellerle karşılaştırılmakta, beklentiyle gerçek arasındaki farklılığın sorumluluğu siyahlara yüklenmektedir.

Bunların yanında silahlara dair de bir bölüm içeren manifestoda Gendron, saldırıda kullandığı silaha dair birçok bilgi paylaşmıştır. Ateşli silahları "iş gördüğü" için tercih ettiğini belirten Gendron, saldırı için kullanacağı silahları Bushmaster XM-15, Mossberg 500 ve Savage Axis XP olarak belirlemiş ancak saldırıda sadece Bushmaster XM-15'i kullanmıştır.²⁰ Silahlara, kasklara, zırhlara, bıçaklara ve diğer saldırı ekipmanlarına dair birçok detay manifestoda yer almış, fotoğraflarıyla

sahip olduğu ekipmanları gösteren saldırgan, silaha dair modifyeler, ışık ekleme gibi birçok şeyi zaman içerisinde nasıl deneyerek yaptığını, yasal olan ve olmayan yönleri açısından silah kullanmakla ilgili sınırlarda dolaşabileceğinin farkında olduğunu göstermektedir.

Manifesto sona ererken genel analizden hareketle kimlerin suçlu olduğunu belirleyen Gendron, en fazla suçlanması gereken kişileri kendileri, Avrupalı erkekler olarak ilan etmektedir. Gendron, beyazların zayıf erkeklerinin içinde bulunulan durumu oluşturduğunu, düzeltilmesi gerekenlerin ise güçlü beyaz erkekler olması gerektiğini ifade etmektedir.

"Güçlü erkekler etnik olarak ikame edilemez, güçlü erkekler kendi kültürlerinin aşağılanmasına izin vermez, güçlü erkekler insanların ölmesine izin vermez. Zayıf erkekler bu durumu yarattı ve güçlü erkeklerin onu düzeltmesi gerek. GÜÇLÜ ERKEKLER AYAĞA KALKMALI."²¹

Beyaz kadınların göçmenler tarafından tecavüze uğradıklarını, beyazların silahlanmalarının engellenmesine izin verilmemesi gerektiğini iddia eden Gendron'ın manifestoda öldürülmesi gereken bazı isimlerden bahsettiği görülmektedir. Bu isimlerden en dikkat çekenlerden birisi ise Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'dır. Erdoğan'ı kendilerinin en büyük düşmanı olan grubun, yani Avrupa'daki en büyük İslami kesimin lideri olarak gören Gendron, Erdoğan'ın ölümünün Avrupa'yı işgal eden Türkleri ziyareti esnasında olması gerektiğini, bu ölümün Rusya'nın düşmanı olan ve NATO'yu zayıflatan

²⁰ Gendron, s.61-62.

²¹ Gendron, s.159.

Beyaz üstünlükçülük, terörizm çalışmalarında yeni bir dönem olarak değerlendirilmeye başlanmış, aşırı sağ terörizmi dönemine girildiğine dair iddialar akademik mecralarda giderek daha fazla gündeme gelmeye başlamıştır.

Dolayısıyla Batı ülkelerinin içinden doğan, yeni bir terör dalgasının küresel etkilerinin olacağı, Batılı ülkelerinse giderek bu sorunla mücadele için daha fazla kaynak ve zaman ayırması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Buffalo kentinde düzenlenen silahlı saldırıda 10 kişi hayatını kaybetti.

Türkiye'nin bölgedeki gücünü azaltacağını savunmuştur.²² Gendron'ın hâlihazırda aralarında derin ayrılıklar bulunan Ortodoks Rusya ile Katolik ve Protestan NATO ülkelerinin birlikteliği vurgusu, savunduğu beyaz üstünlükçülüğün bir parçası olarak Hristiyanlığın önemini göstermektedir.

Manifesto bir "Sonuç" bölümüyle sona ermekte, burada Gendron, beyazların hâkim olduğu bir dünya haricindeki tüm seçeneklerin mağlubiyet olduğunu, "savaş"ın kolay olmayacağını, ölümün fazla olacağını, kendi zamanının geldiğini, tüm yaptıklarını arkadaşları, ailesi, insanları, kültürü ve ırkı için yaptığını, son olarak İskandinav mitolojisinde "savaşta ölenlerin bir araya geldiği

yer" anlamındaki "Valhalla'da buluşmak üzere vedalaştığını belirterek manifestosunu bitirmektedir.

SONUÇ

18 yaşındaki Gendron'la ilgili genellikle olduğu gibi yapılan ilk tartışmalardan birisi Gendron'ın akıl sağlığı ile ilgili olsa da birçok kaynak ve yetkili tarafından bu saldırı bir iç terörizm (domestic terrorism) olarak tanımlanmıştır. ABD'de, intiharlar da dâhil olmak üzere yıllık ortalama 40 bin civarında silahlı ölüm gerçekleşmektedir.²³ Bu durumun en önemli sebeplerinden birisi ABD'deki bireysel silahlanma hakkıdır. İngiltere'ye karşı verilen mücadelenin bir sonucu olarak 1791 yılında sivil halkın silahlanma hakkına dair yapılan düzenle-

²² Gendron, s.165.

²³ "Buffalo shooting: Ten dead in racially motivated attack at New York state store".

me (Second Amendment) ile ilgili bireylerin mi yoksa milis grupların mı bu hakka sahip olduğuna yönelik tartışmanın çözülememiş olması, bugün itibarıyla ABD'de bireysel silahlanmanın bir anayasal hak olarak algılanmasına, bireylerin kolay bir şekilde ateşli silahlara erişimine yol açmaktadır.²⁴ Öte yandan sıklıkla beyaz üstünlükçü ideolojinin etkisiyle gerçekleşen saldırı sayısı ve niteliği de her geçen gün artmaktadır. ABD'de aşırı sağın bireysel ve toplumsal açıdan gücünü artırması, beklenenin aksine Trump'ın seçimi kaybetmesinin ardından azalma eğilimi göstermemiştir. Zira bu durum, her ne kadar daha çok Trump döneminde daha fazla görünür hâle gelmiş olsa da siyasi arena dışında önemli bir karşılığı bulunduğu için Biden döneminde de etkisini korumaktadır.

ABD devlet kurumları ve hükûmeti, aşırıcılıkla mücadele için dev teknoloji şirketleriyle ortak çalışmalar yürütmekte, online radikalleşmeyi engellemek için mekanizmalar kurmaya çalışmaktadır. Öte yandan istihbarat başta olmak üzere diğer güvenlik birimleri de aşırıcılıkla mücadele çerçevesinde nicelik ve niteliklerini artırma çabasıdadır. Gendron saldırısından da anlaşıldığı üzere, ABD'deki aşırı sağ örgütlenmelerin ve online platformların gücü ve etkinliğinin genişliği,

mevcut çabalarla engellenebilecek durumu çoktan aşmış görünmektedir.

Beyaz üstünlükçü ideolojinin sadece ABD'de değil hemen her Batılı ülkede geniş kitlelerce paylaşıldığı artık bir gerçeklik noktasına gelmiştir. Beyaz üstünlükçü aşırı sağ ideoloji, siyasi mekanizmalara da yansımış, Batı dünyasında birçok siyasi parti az veya çok bu ideolojik temellere referanslarla kurulmuş, Macaristan'da Viktor Orban'ın başkanlığını yaptığı Fidesz Partisi gibi kimi partiler ülke yönetiminde kısmi ya da büyük ölçüde söz sahibi olmuştur. Siyasi arenaya ek olarak Norveç'te Breivik, Yeni Zelanda'da Tarrant, ABD'de Gendron ve benzeri birçok terörist saldırı, beyaz üstünlükçü ideolojik arkaplana dayanarak gerçekleşmiştir. Artık beyaz üstünlükçülük, terörizm çalışmalarında yeni bir dönem olarak değerlendirilmeye başlanmış, aşırı sağ terörizmi dönemine girildiğine dair iddialar akademik mecralarda giderek daha fazla gündeme gelmeye başlamıştır. Dolayısıyla Batı ülkelerinin içinden doğan, yeni bir terör dalgasının küresel etkilerinin olacağı, Batılı ülkelerinse giderek bu sorunla mücadele için daha fazla kaynak ve zaman ayırması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

²⁴ Ömer Mansur Çolakoğlu, "ABD'nin silah mevzuatı ve Obama'nın çaresizliği", *Anadolu Ajansı (AA)*, 07 Ocak 2016.

M. Enes Arslan

Lisans derecesini Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümünde almıştır. Lisansüstü eğitim kapsamında İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında yüksek lisansını tamamlayan Arslan, hâlihazırda İstanbul Medeniyet Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında doktora eğitimine devam etmektedir.

Arslan öte yandan Ortadoğu Araştırmaları Merkezi (ORSAM) Güvenlik Çalışmaları Direktörlüğünde araştırma asistanı olarak görev almaktadır. Güvenlik çalışmaları kapsamında siyasal şiddet, devlet dışı silahlı aktörler, aşırı sağ ve ontolojik güvenlik teorisi ile ilgilenen Arslan'ın, yayımlanmış kitap bölümleri, analizleri ve konferans bildirimleri bulunmaktadır.

Telif Hakkı

Ankara - TÜRKİYE ORSAM © 2022

Bu çalışmaya ait içeriğin telif hakları ORSAM'a ait olup, 5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu uyarınca kaynak gösterilerek kısmen yapılacak makul alıntılar dışında, hiçbir şekilde önceden izin alınmaksızın kullanılamaz, yeniden yayımlanamaz. Bu çalışmada yer alan değerlendirmeler yazarına aittir; ORSAM'ın kurumsal görüşünü yansıtmamaktadır.

Ortadoğu Araştırmaları Merkezi

Adres : Mustafa Kemal Mah. 2128 Sk. No: 3 Çankaya, ANKARA

Telefon : +90 850 888 15 20

Email : info@orsam.org.tr

Fotoğraflar : Anadolu Ajansı (AA)